

"מתלבשים על זה" - המחיר האמיתי של תעשיית האופנה

מערך מקדים למיזם "מתלבשים על זה" שיתקיים ב-24/11/22

"מתלבשים על זה" - מיזם של תוכנית קיימות ב 121 מבית אורטוב שמטרתו להעלות את המודעות למחיר האמיתי של תעשיית האופנה. במסגרת המיזם בתי הספר פועלים באקטיביזם סביבתי ע"י הקמת מיצב במקום מרכזי בבית הספר שמעביר את המסר ומעלה למודעות את נושא המחאה נגד תרבות הצריכה בדגש על תרבות האופנה. (דוגמאות ותמונות מופיעות במצגת המצורפת)

המועד בו יתקיים המיזם סמוך ל'יום ללא קניות' - אירוע מחאה נגד תרבות הצריכה בו המשתתפים נמנעים, על-פי הצהרתם, מקניות למשך יום אחד.

הרקע למיזם : הבגדים שאנו לובשים ממלאים כבר מזמן, לא רק תפקיד פרקטי. האופנה מאפשרת לנו להיבדל מאחרים, ולהשתייך לקהילות ולמגמות חברתיות. אופנה קשורה לצרכים הרגשיים שלנו, היא מבטאת את האישיות שלנו על-ידי סמלים חיצוניים, מותגים ופרטי סטטוס.

תעשיית האופנה היא תעשייה שגם מזהמת וגם מנצלת. מחקרים מראים כי תהליך הייצור של בגדים מזיק מאוד לסביבה. לתעשיית האופנה השפעות מזיקות רבות: שימוש במשאבים רבים, כמו מים ואנרגיה, שימוש בכימיקלים מזיקים, שינוע כבד, ייצור כמויות גדולות של פסולת והפרת זכויות אדם במדינות מתפתחות.

תעשיית האופנה מורכבת משרשראות אספקה רבות שאת מרביתן צרכני האופנה אינם מכירים. שרשראות האספקה כוללות אוכלוסיות עניות ומוחלשות המועסקות בתנאי עבודה בלתי ראויים ובלתי הוגנים המסכנים את בריאותם. כשם שחשוב לנו למצוא דרכים למנוע את הנזקים הנגרמים לסביבה על ידי תעשיית האופנה, כך עלינו לפעול לקידום שקיפות בשרשראות הייצור והאספקה של תעשיית האופנה ושיפור תנאי עבודתם של אלו המועסקים בה. הגיע הזמן לחשוב מחדש על היחסים שלנו עם הבגדים שלנו. הגיע הזמן למהפכת האופנה.

מטרות:

- לדעת מה הנזק האמיתי של תעשיית האופנה
- לפתח חשיבה ביקורתית לגבי נושא הצריכה בדגש על תעשיית האופנה
- עידוד לאקטיביזם - מיזם ארצי "מתלבשים על זה"

דגשים חשובים למורה: מערך זה עוסק בהרחבה בתעשיית האופנה וכולל בתוכו היכרות עם מסלול שרשרת המוצר. זאת על מנת לתרגל עם התלמידים חשיבה הוליסטית מעמיקה. המערך מאפשר

חשיפה והעמקה בעובדות חשובות לגבי תעשייה זו, היכרות עם ההשלכות הסביבתיות והחברתיות שלה, והבנה שלבחירות הצרכניות של התלמידים יש השפעה על השלכות אלו. המטרה הסופית היא לסייע לתלמידים לפתח תפיסה מודעת ואחראית שלוקחת בחשבון את הבחירות הצרכניות שלהם.

במידה ואין אפשרות להרחיב חלקים חשובים אלו כפי שמוצע במערך הקיים ניתן להעביר מערך מקוצר תוך שימוש בחלק מהשקפים **שבמצגת המצורפת:**

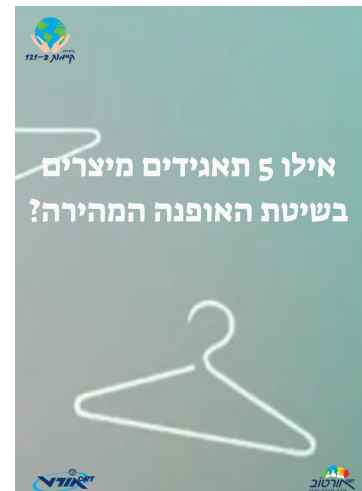
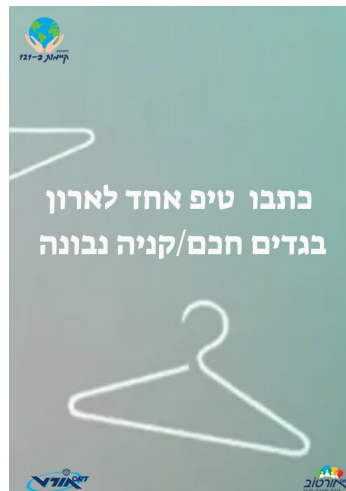
- ☐ שליחת טיזרים כולל סרטון הקדמה
- ☐ שקף 2: שאלות סקר
- ☐ שקפים 2-4: שרשרת המוצר
- ☐ שקפים 7-9: המשאבים בהם משתמשים בתעשיית האופנה
- ☐ שקפים 21-27: עובדות על תעשיית האופנה עד סוף המצגת.

טיזרים מקדימים לפני תחילת השיעור:

יש לשלוח בקבוצת הווטסאפ טיזרים לפני תחילת השיעור. (הטיזרים מופיעים כאן ובתיקייה נפרדת).

לאחר מכן לשלוח את הסרטון **המחיר הסביבתי של "אופנה מהירה"** | הכל סביבה עם התשובות או להיפך - שולחים את הסרטון ולאחריו השאלות.

דוגמא לטיזרים ששולחים לפני הצפייה בסרטון. (טיזרים נוספים מופיעים בסוף המערך)

שאלות/ טיזרים:

1. אילו 5 תאגידים מייצרים בשיטת האופנה המהירה?
2. כתבו 2 דוגמאות למאפיינים של האופנה המהירה?
3. כתבו טיפ אחד לארון בגדים חכם/ קניה נבונה?
4. תנו דוגמא לאחד המחירים הסביבתיים של תעשיית האופנה?

תשובות:

1. תאגידים מייצרים בשיטת האופנה המהירה- INDITEX ,H&M ,CASTRO, GOLF & GROUP, FOX

2. מאפייני אופנה מהירה:

- 12 קולקציות לעומת אופנה גבוהה ואיטית - 2-4 קולקציות בשנה
- אורך חיים קצר של הבגד: בדים פחות איכותיים, תפירה רשלנית יותר, גזרות לא מותאמות לכל מבני הגוף האפשריים, איכויות ייצור ירודות.
- ייצור עודף- מודל כלכלי של תעשיית האופנה-זול יותר לייצר ולכן עדיף לייצר יותר ולהשמיד את העודף

3. טיפים לארון בגדים חכם/ קניה נבונה

- לחשוב למה אנחנו קונים- מוטיבציה חיובית מול מוטיבציה שלילית
- מה אנחנו קונים- חוק ה-30% 70% (לחם/ חמאה)
70% צורכים מדי יום
30% אטרקציות ופנטזיות
לא לקנות לפי מה שהלב דהר-דברים שצריך ללבוש ולקשט עם פריטים (כמו קישוט עוגה)
- לכבס נכון- עדיף לכבס את הבגדים בתוכנית כביסה הכי עדינה- מאריך את חיי הבגד
- לקנות לעכשיו- קונים מה שנכון לצרכים העכשוויים שלך. מתאים למידות גוף העכשוויות, לצבע העור. מה שתואם להיום.
- לזכור שזה אפשרי- לא דורש להיות עשירים בשביל זה. לשנות את המוטיבציה

שקף 2 : סקב

(אופציה נוספת: מכינים שאלון אנונימי בגוגל פורמס לתלמידים- היתרונות בשאלון אנונימי: תשובות כנות ואפשרות להשתמש בנתונים ולהציג את התוצאות באופן מוחשי בכיתה ועל לוחות בית הספר ולהפיץ לשימוש שאר הכיתות).

1. מי קונה כאן במבצעים של חודש נובמבר?
2. מה שמות המבצעים?
3. מה הדברים העיקריים שאתם קונים?
4. האם יש לכם הערכה על הסכומים שאתם קונים?
5. מי משלם?
6. האם אתם קונים רק את מה שצריכים?
7. למי יצא לקנות משהו רק בגלל שהוא היה במבצע?

שקפים 2-4: שרשרת המוצר

(שקפים אלו הועתקו מתוך מצגת נושא - 2 " מסלול חיי המוצר ומשבר החומר". במידה והחומר הזה לא נלמד יש לעבור עליו כבסיס להמשך השיעור (5 דק'))

בשיעור זה בחנו את המסלול שהבגד שלנו עשה ע"י ניתוח המידע הקיים על פתקית הבגד – פרטנו את המסלול שחולצת כותנה עוברת מהשדה ועד להפצה וקנייה ע"י הלקוח. (שקף 3)
למעשה כל מוצר עובר מסלול הנקרא שרשרת המוצר (שקף 4) ויש לו טביעת רגל אקולוגית. (מחיר סביבתי, חברתי, כלכלי).

אופציה נוספת -

שקף 6 : צפיה בסרטון על אופנה מהירה

להראות את הסרטון שנשלח כטיזר במידה והתלמידים לא צפו

המחיר הסביבתי של "אופנה מהירה" | הכל סביבה

שקפים 7-9: סיכום המשאבים הנדרשים בתעשיית האופנה

שקף 10: תעשיית האופנה מייצרת בעיה סביבתית וחברתית

שקף זה עוסק בקשר בין המחיר של תעשיית האופנה לבין מושג הקיימות .
אם קיימות מדברת על יכולתו של דור זה לחיות ברווחה ולצרוך משאבי טבע מבלי לפגוע ביכולתו של הדור הבא לעשות כן , יש מספר מרכיבים שצריכים להתקיים:

☐ סביבה בריאה וחברה בריאה.

☐ תעשיית האופנה מייצרת בעיה סביבתית וחברתית

שקף 11: בשיעור זה נבחן את הבעיות שתעשיית האופנה מייצרת בהתבסס על כל השלבים של "שרשרת המוצר".

שקפים 12-22 : מידע ועובדות על תעשיית האופנה כולל הרחבות.

שקפים 11-20: שקפים אלו עוסקים בעובדות ובהרחבה על המחיר של תעשיית האופנה.
במידה ואין זמן, מומלץ לדלג ישר לשקפים **21-22** לסיכומי העובדות ומשם להמשיך.

לאחר כל שקף של שאלות מופיע שקף עם התשובות וההרחבות.

שקף 12: משפטי אמת/ שקר על תעשיית האופנה:

1. כדי לייצר חולצה אחת מכותנה נדרשים _____ ליטר מים.
גידולי כותנה דורשים יותר חומרי הדברה מכל גידול אחר בעולם.

א. 100 ליטר מים

ב. 260 ליטר מים

2. בתהליך צביעת בגד משתמשים בממוצע ב-3 ק"ג כימיקלים, שמוזרמים לנחלים וליים ואחראים ל- _____ מזיהום המים העולמי.

א. 20%

ב. 50%

שקף 13: מידע על גידול כותנה (תשובה לשאלה 1)

שקף 14: מידע על צביעת בדים (תשובה לשאלה 2)

שקף 15:

3. איזה מבין המשפטים הבאים אינו נכון?

- א. תעשיית האופנה היא התעשייה השנייה המזהמת ביותר בעולם אחרי תעשיית הנפט.
- ב. יותר ממחצית הבגדים שאנחנו לובשים עשויים מפוליאסטר-סוג של פלסטיק שהוא תוצר לוואי של נפט.
- ג. טביעת הרגל הפחמנית של כל חולצה שווה ערך בממוצע ל- 4 ק"ג של גזי חממה.
- ד. אנשים המועסקים במדינות עולם שלישי בתעשיית האופנה באופן יחסי בעלי תנאי העסקה יותר טובים משאר ענפי המסחר בשל הצרכנות הגוברת בתעשייה זו. (מידע בשקף 17)

שקף 16: אנרגיה ושינוע

פירוט ומידע על סעיפים נכונים (א'-ג') בשאלה 3

שקף 17: ניצול כח אדם - מחיר חברתי מוסרי

פירוט ומידע על סעיף ד' - תנאי העסקה במדינות עולם שלישי
תעשיית האופנה המהירה בנויה על שימוש נצלני ולא הוגן של כוח עבודה זול בעיקר ממדינות עולם שלישי, שמורכב ברובו מנשים וגם ילדים המועסקים בתנאים עלובים, שכר נמוך וללא זכויות סוציאליות

שקף 18: מיחזור ופסולת

4. איזה מבין המשפטים הבאים אינו נכון?

- א. ניתן למחזר רק אחוז קטן מהבגדים שלא בשימוש, בגדים שעשויים מאותו חומר ורק אם הוא טבעי.
- ב. מדי שנה נזרקים בעולם 20 מיליון טון פריטי אופנה
- ג. כ-70% מהבגדים שנתרמים במערב מגיעים בסופו של דבר לאפריקה, ועדיין הכמות הזו אינה מספקת בעבורם כך שהם זקוקים ליותר בגדים. (תשובה בשקף 19)
- ד. כל פריט לבוש שיש לנו בארון נלבש בממוצע 10 פעמים.

שקף 19: מיחזור ופסולת

פירוט ומידע על כל סעיפי שאלה 4

כ-70% מהבגדים שנתרמים במערב מגיעים בסופו של דבר לאפריקה. תופעה הזאת נקראת 'מיטומבה' – שפירושה בסוהילי חבילה. עלות סביבתית הכרוכה בשינוע נוסף של מיליוני טונות של בגדים כאשר בסופו של דבר יש כמות עודפת גדולה אותה טומנים באדמה או שורפים.

שקף 20: כלכלת עיצוב ורכישה

העשרה: הקשר בין תעשיית האופנה המהירה לבין תרבות הצריכה

בתרבות הצריכה, בגדים יוצאים מכלל שימוש לפני שהם התבלו פיזית, כיוון שהעיצוב שלהם כבר לא אופנתי. נוסף על כך, באמצעות 'התיישנות מתוכננת' מתקצר מחזור החיים של מוצרים עקב שימוש בחומר גלם איכותי פחות, חיסכון בעלויות על חשבון איכות ועיצוב שאינו תומך באפשרויות תיקון, מבטיחים את המשך הצורך במוצרים חדשים.

העלות הנמוכה של האופנה המהירה, הלחץ החברתי להתחדש, יחד עם מחסור בשירות שלאחר הצריכה (תיקון בגדים למשל), גרמו לכך שזול ופשוט להיפטר מבגד ולהחליפו בתדירות הולכת וגוברת. בעקבות זאת מיוצרים עוד ועוד פרטי אופנה תוך ניצול של משאבי טבע ובני אדם, ובסיום חייהם הקצרים הם הופכים לפסולת שממשיכה לזהם את כדור הארץ.

שקפים 21-22: מס' עובדות על תעשיית האופנה (סיכום)
דיון קצר :לאחר כל העובדות שעסקנו בהם - לפניכם רשימה מרוכזת שלהן.

שאלות לדיון :

1. האם הייתה עובדה שהפתיע אתכם? מדוע?
2. מה הקשר בין השאלות/ בתחילת השיעור (סקר בגוגל פורמס) טיזרים/ סקר?
תשובה: מידע ועובדות על תעשיית האופנה אל מול תרבות הצריכה שלנו כצרכנים.
3. איפה זה פוגע/נוגע בכם?

שקף 23: מה אנחנו יכולים לעשות?
השאלה מופנית לכל אחד באופן אישי. מה הוא יכול לעשות ולשנות בהתנהלות שלו? לאחר מכן יש טיפים שונים.

שקפים 24-25: טיפים להתנהלות נכונה

שקף 26: מה אתם יכולים לעשות ולהשפיע על הסביבה?

שקף 27: "מתלבשים על זה" 24/11/22
מזמינים אותם לתת רעיונות למיזמים להעלאת המודעות ופתרונות שונים.
(שוק קח תן פיזי או בקבוצת ווטסאפ, הסברה בכיתות, אתגר ללא קניות ועוד...) ...
משתפים אותם במיזם "מתלבשים על זה" ורותמים אותם להשתתף.

"מתלבשים על זה" - מיזם של תוכנית קיימות ב 121 מבית אורטוב שמטרתו להעלות את המודעות למחיר האמיתי של תעשיית האופנה. במסגרת המיזם בתי הספר פועלים באקטיביזם סביבתי ע"י הקמת מיצב במקום מרכזי בבית הספר שמעביר את המסר ומעלה למודעות את נושא המחאה נגד תרבות הצריכה בדגש על תרבות האופנה. (דוגמאות: תמונות במצגת)
המועד בו יתקיים המיזם סמוך ל 'יום ללא קניות' - אירוע מחאה נגד תרבות הצריכה בו המשתתפים נמנעים, על-פי הצהרתם, מקניות למשך יום אחד.
(היום הוכרז לראשונה בקנדה בספטמבר 1992, כיום שבו "החברה צריכה לבחון את סוגיית צריכת היתר". בשנת 1997 האירוע הועבר לראשונה לבלאק פריידיי, שהוא אחד מעשרת ימי הקניות העמוסים ביותר בארצות הברית).

שקפים 28-31: תמונות השראה למיצבים

רעיונות נוספים למיזמים: סלוגנים עם מידע, ברקודים, להלביש בגדים על כיסאות, , לתלות בגדים על חבל, שימוש בארונות בגדים, סלי כביסה, קולבים לתליית בגדים, חוטי תפירה מחטים, סיכות, מספריים ועוד

העשרה:

תעשיית האופנה היא גם תעשייה מזהמת וגם תעשייה מנצלת. תעשיית האופנה ידועה כבזבזנית משאבי מים (כ-20 אחוז מצריכת המים בעולם!), עתירת שימוש בכימיקלים מסוכנים (כגון קוטלי חרקים, צבעים ומשמרים), כמזהמת אוויר, אדמה ומקורות מים. מצד שני, מיוצרת בעולם כמות בגדים בלתי נתפסת שמרביתה כלל לא תלבש לעולם ותסיים את חייה בהטמנה או שריפה. מרבית הבגדים כיום מיוצרים מתערובות סיבים שמקורם בדלקי מאובנים ואינם ניתנים למיחזור או שימוש חוזר. איכות הבגדים, בעיקר באופנה הזולה, כל כך נמוכה שממוצע מספר הפעמים בהם נלבש כל בגד שנקנה הוא 3-5 פעמים בלבד.

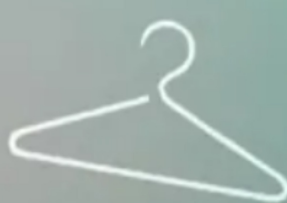
תעשיית האופנה מורכבת משרשראות אספקה רבות שאת מרביתן צרכני האופנה אינם מכירים וכוללות אוכלוסיות עניות וחלשות העוסקות בגידול כותנה, צביעה ואשפרת בדים, גזירה ותפירה, אריזה, שילוח ועוד. החברות הגדולות שמאחורי מותגי האופנה לא מספרות לנו ונדמה שאנחנו לא ממש מתעקשות לדעת, מי באמת מייצר את הבגדים שלנו. האמת המרה היא, שמרבית הבגדים בעולם מיוצרים על ידי נשים וילדים, בתנאי עבודה מחפירים ובשכר זעום שאינו מספיק למחיה בכבוד. עובדי התעשייה אף מסכנים את בריאותם בעקבות עבודה בשעות ארוכות ורצופות, בחללים עלובים ובלתי ראויים ותוך חשיפה לכימיקלים הרבים המשמשים תעשייה זו.

כשם שחשוב לנו למצא דרכים למנוע את הנזקים הנגרמים לסביבה על ידי תעשיית האופנה, כך עלינו לפעול לקידום שקיפות בשרשראות הייצור והאספקה של תעשיית האופנה ושיפור תנאי עבודתם של אלו המועסקים בה. הגיע הזמן לחשוב מחדש על היחסים שלנו עם הבגדים שלנו. הגיע הזמן למהפכת האופנה.

**מכירים את המושג
"אופנה מהירה"?**

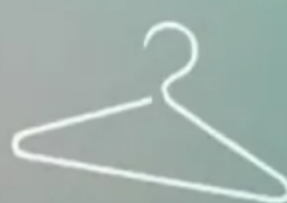
**כתבו 2 דוגמאות
למאפיינים של האופנה
המהירה?**

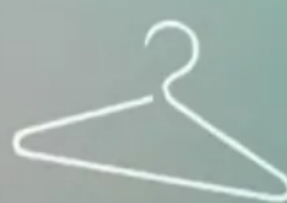

**כתבו טיפ אחד לארון
בגדים חכם/קניה נבונה**

**אילו 5 תאגידים מיצרים
בשיטת האופנה המהירה?**

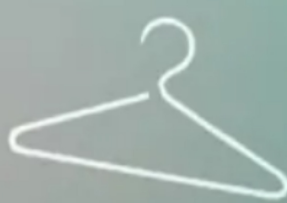

לאחר צפיה בסרטון ענו על השאלה:

**כתבו 2 דוגמאות
למאפיינים של האופנה
המהירה?**

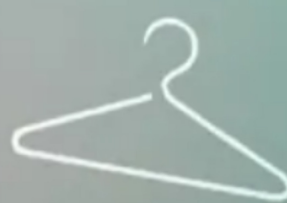

לאחר צפיה בסרטון ענו על השאלה:

**כתבו טיפ אחד לארון
בגדים חכם/קניה נבונה**

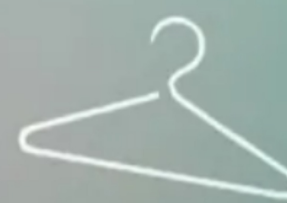

**לחצו על הקישור ולאחר הצפייה
בסרטון ענו על השאלה:**

**אילו 5 תאגידים מיצרים
בשיטת האופנה המהירה?**

מקורות מידע:

[זווית בחינוך -המחיר היקר של הבגדים הזולים](#)

[אדרת ארגמן- יד שניה](#)

[כלכליסט - פשע האופנה](#)

[אקולוגיה - העלות האמיתית של תעשיית האופנה המהירה כאן בכדור הארץ](#)

[אקולוגיה וסביבה-המחיר האמיתי של חולצה](#)

[האופנה המהירה הזו הורגת אותנו וקודם את כדור הארץ- time out](#)